

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ШПАК Олег Анатолійович

УДК 661.35.081

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
МОДЕРНІЗАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор
ВОЙТОВИЧ Радмила Василівна,
Інститут підготовки кадрів державної служби
зайнятості України,
в.о. ректора

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, доцент
ДМИТРЕНКО Геннадій Васильович,
Міністерство екології та природних ресурсів України,
державний секретар;

кандидат наук з державного управління
НАДОША Олег Володимирович,

Захист відбудеться *29 грудня 2017 року о 12 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, к. 201.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України (03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17).

Автореферат розісланий *29 листопада 2017 року*.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

Н.О.Серьогіна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний соціально-трансформаційний розвиток України, який супроводжує перехід її до новітніх суспільних формацій, викрив суперечності у формуванні державної політики, вказав на недоліки існуючої системи державного управління та громіздкість процедур її демократизації. За останні роки змістився баланс між директивними принципами діяльності органів державної влади та самоорганізаційними механізмами суспільного життя, що порушило рівновагу між інститутами державного та громадського управління та призвело до блокування відповідних форм контролю з боку суспільства. Звідси постало питання про запровадження новітніх механізмів інституційного управління модернізаційними процесами шляхом створення нових організаційних структур, введення оптимізаційних форм і методів оновлення всієї системи владної вертикалі.

Модернізаційна політика держави має враховувати й вирішувати системні суперечності, якими пронизана вітчизняна модель державного управління, що не завжди здатна мобільно реагувати на суспільні виклики, реалізовувати стратегічні перспективи суспільного розвитку, гарантувати еволюційно-новаційні перетворення в соціально-економічній, політичній і духовно-гуманітарній сферах. У зв'язку з цим виникла потреба розроблення нового алгоритму модернізації державного управління, який включатиме створення національно регламентованих нормативно-законодавчих принципів, концепцій, технологій та моделей забезпечення ефективності державно-управлінської діяльності, які відповідатимуть сучасним умовам суспільного розвитку України. З огляду на це, перед вітчизняними вченими та практиками постає завдання забезпечення наукового супроводу розроблення практико-прикладних механізмів державного управління модернізаційними процесами.

Найбільш розроблена проблема модернізації в зарубіжній науці у працях таких вчених як: А. Ахназаров, Б. Болотина, Ю. Куренкова, Г. Кочеткова, М. Моритані, Т. Накамури, Д. Окімото, Х. Окумури, О. Петруніна, Б. Санто, Б. Твісс, Ш. Тацуно, Е. Харлова, М. Альберт, Г. Атаманчук, Д. Гібсон, М. Мескон, Б. Мільнер, Ф. Фукуяма, Ф. Хайек, Е. Шайн, Р. Інглхарт, П. Бергер, А. Бермус, М. Вебер, С. Гавров, М. Горшков, Л. Гохберг, І. Дискін, Т. Лукман, М. Молоков, Н. Наумова, П. Штомпка, Л. Морган, Е. Тейлор, Г. Спенсер, Ф. Тенніс, У. Ростоу, Д. Белл, З. Бжезинський, О. Тоффлер.

Окремі аспекти реалізації механізмів державного управління модернізаційними процесами виступали предметом спеціального розгляду у працях таких вчених як: О. Богомолова, Дж. Гелбрейт, Р. Ідрисов, В. Клинова, Н. Кондратьєв, Н. Федоренко, Й. Шумпетер, В. Циганов, В. Шульц, Ю. Яковец, Б. Блох, Т. Браун, Ф. Герцберг, Ч. Гілберт, П. Друкер, М. Крозьє, Р. Лайкерт, Д. Мак-Грегор, Г. Мінцберг, Ф. Моснер, Б. Снідерман, Г. Юлд, Н. Алексеєва, А. Галкіна, М. Горшков, В. Гуторова, В. Добреньков, В. Жуков, В. Іванов, Ю. Красін, Н. Лапін, В. Локосов, В. Левашов, Г. Осипов, Ж. Тощенко, В. Ядов та ін.

На особливу увагу заслуговують розробки певних модернізаційних механізмів діяльності органів державної влади в сучасних умовах суспільного розвитку таких вітчизняних вчених: В. Бодрова, Т. Василевської, Р. Войтович, Л. Гаєвської, Н. Гончарук, Л. Гонюкової, І. Грицяк, Н. Грицяк, В. Гурковського, О. Іваницької, Ю. Ковбасюка, В. Козакова, Є. Макаренко, І. Пантелейчук, Л. Парашенко, Т. Пахомової, В. Пухкала, А. Рачинського, В. Рижих, Є. Ромата, А. Семенченко, С. Серьогіна, Г. Ситника, О. Сосніна, С. Телешуна, А. Сіцінського, В. Удовиченка, В. Юрчишина та ін.

Водночас, незважаючи на значний діапазон наукових розробок даної проблематики, комплексне дослідження механізмів державного управління модернізаційними процесами не проводилося. З огляду на це, дослідження актуальних наукових і прикладних проблем державного управління України в умовах модернізації вимагають поглибленого розуміння їх сутності, динаміки, специфічних ознак, визначення шляхів перспективного розвитку держави. Методологічне розроблення даної проблематики сприяє розвитку теорії державного управління, поглибленню уявлень про механізми державного управління та критерії їх оптимізації у забезпеченні сучасних модернізаційних процесів у різних сферах суспільного життя.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дане дисертаційне дослідження виконувалось згідно з комплексним науковим проектом Національної академії державного управління при Президентові України «Державне управління та місцеве самоврядування» за науково-дослідними роботами кафедри філософії і методології державного управління: «Розроблення моделі і методики моніторингу взаємодії суб'єктів державного управління та впливу на їх діяльність політичного процесу» (№ 103U006823), у ході яких дисертант виявив окремі напрями інституційно-оптимізаційних змін державного управління модернізаційними процесами. Серед них особлива увага приділялась обґрунтуванню необхідності вироблення спеціальних заходів та механізмів для розробки та реалізації модернізаційної політики України.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є науково-теоретичне обґрунтування механізмів державного управління модернізаційними процесами та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення процедур і технологій їх упровадження в діяльність органів державної влади. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення відповідних завдань:

- здійснити аналіз теоретико-методологічних засад дослідження державного управління в умовах модернізації, конкретизувати її сутність і вплив на систему державного управління;
- розкрити сутність і систематизувати основні концепції модернізації та її впливу на систему державного управління;
- дослідити особливості становлення вітчизняної моделі державного управління модернізаційними процесами, виявити специфіку модернізаційних процесів в Україні та визначити механізми державного управління ними;

- обґрунтувати зміст модернізації державного управління, її основні моделі та механізми їх реалізації;
- класифікувати основні ризики модернізаційних процесів та державно-управлінські механізми їх подолання;
- проаналізувати міжнародний досвід державного управління модернізаційними процесами та розробити механізми його адаптації в Україні;
- розробити основні підходи до оптимізації модернізаційних процесів в Україні та оптимізаційні механізми державного управління процесом реалізації національних проектів в Україні;
- конкретизувати зміст інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами в Україні та запропонувати практичні рекомендації щодо її оптимізації в межах вітчизняної державно-управлінської практики.

Об'єкт дослідження – державне управління модернізаційними процесами.

Предмет дослідження – механізми державного управління модернізаційними процесами в Україні.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою реалізації дослідницької мети слугує використання таких загальнонаукових і спеціальнонаукових методів: історичний (систематизовано основні дослідницькі підходи до державного управління в умовах модернізації в межах вітчизняної та зарубіжної науки), логічний (розкрито сутність і структуру державного управління в умовах модернізації), опис (досліджено стан і проблеми функціонування державного управління в умовах модернізації), порівняння (зіставлено моделі діяльності органів державної влади в умовах реалізації модернізаційних стратегій розвитку), аналіз (охарактеризовано теоретико-методологічні засади дослідження впливу модернізації на різні сфери суспільного життя та державного управління ними), синтез (визначено організаційно-правові засади становлення вітчизняної моделі державного управління модернізаційними процесами), дедукція (наведено механізми державного управління модернізаційними процесами), узагальнення (охарактеризовано специфіку модернізаційних процесів в Україні та механізми державного управління ними), моделювання (запропоновано модель становлення вітчизняної моделі державного управління та механізми її реалізації в умовах модернізації), аналітичний (ідентифіковано модернізацію державного управління, наведено її основні моделі та механізми їх реалізації), аксіоматизації (визначено оптимізаційні механізми державного управління модернізаційними процесами в Україні), аналогії (запропоновано державно-управлінські механізми реагування на основні ризики модернізаційних процесів).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти та директивні документи, які стосуються питань модернізації системи державного управління, обґрунтування

необхідності розроблення та реалізації механізмів державного управління модернізаційними процесами.

У цілому дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, враховуючи дотичність розглянутих питань з різних наукових дисциплін, їх інтегрованість.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні необхідності розроблення та реалізації механізмів державного управління модернізаційними процесами і розробленні на цій основі практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності системи державного управління України, що конкретизовано в таких наукових положеннях:

уперше:

– обґрунтовано особливості (конкурентна демократія, ринкова економіка, держава всезагального добробуту, роздержавлення соціальної сфери, формування ринку соціальних послуг, висока соціальна ефективність та результативність управлінської діяльності, прагнення до нововведень та опір на суспільні інтереси) функціонування державного управління в умовах модернізації, критерії (посилення соціальної довіри, формування та поглиблення соціального партнерства і співдружності, підвищення рівня громадянської та соціальної відповідальності) та модернізаційні цінності (справедливість, добробут, рівноправність, паритетність, свобода в розвитку кожного громадянина), які мають забезпечити ефективність його функціонування;

– охарактеризовано стратегічну роль публічної адміністрації як оптимізаційної інституції забезпечення динамічного розвитку модернізаційних процесів і як публічно-правового інституту реалізації функцій держави (включаючи інтегроване поєднання діяльності державних, недержавних та приватних інституцій), який сприяє задоволенню потреб громадян, є активним суб'єктом вироблення й реалізації державної політики щодо модернізації основних сфер суспільного життя;

– розроблено нову теоретичну модель державного управління в умовах модернізації (інструмент забезпечення стабільного розвитку сучасного суспільства, впровадження та просування інновацій у різних сферах соціально-економічного та соціально-культурного розвитку на основі збереження традицій та цінностей), виокремлено її основні складові (розвиток соціального капіталу та людського потенціалу, що виражається через можливість розвитку, попередження гострих соціальних конфліктів і критичних ситуацій у різних сферах соціальної практики модернізації, удосконалення методів державного управління, законодавчих основ діяльності, кадрового потенціалу, нових інформаційних, мережевих, соціальних і гуманітарних технологій);

удосконалено:

– розуміння модернізації як: мікропроцесу, що характеризує перехід суспільного устрою від одного стану розвитку до іншого, що передбачає цілеспрямовану зміну інституційних сфер суспільства (політичної,

економічної, соціальної та культурної) з метою забезпечення технологічного прориву та лібералізації системи управління, яка приводить до мінімізації впливу держави на різні сфери суспільства, подолання адміністративних бар'єрів, заміни вертикалі влади ефективною управлінською горизонталлю, посилення мобілізаційних начал системи державного управління, підвищення відповідальності управлінського апарату та захисту національного суверенітету;

– підхід до обґрунтування поняття модернізації державного управління (системна інституціональна інновація, у процесі запровадження якої органи державної влади набувають здатності вирішення суперечності між необхідністю забезпечити координацію та вимогами інституціональної автономії, між ефективністю та підзвітністю діяльності державних організацій, між інституціональними змінами та спадкоємністю), виокремлення її основних моделей (раціональної бюрократії, моделі нового державного управління, мережевої моделі державного управління), що слугують основою для реалізації нової парадигми розвитку держави в сучасному світі;

– розуміння поняття оптимізації модернізаційних процесів шляхом приведення системи державного управління в найкращий стан свого органічного функціонування, завдяки чому досягнення її організаційних цілей здійснюється з найменшими витратами часу, зусиль, коштів, залученням персоналу та ін.;

набули подальшого розвитку:

– підхід до розуміння державного управління модернізаційними процесами як цілепокладальний, організуючий та регулюючий вплив держави на відповідні інституційні структури, які володіють функціональним потенціалом із забезпечення модернізації відповідних сфер суспільного розвитку, шляхом розробки, обговорення, прийняття та реалізації державно-управлінських рішень, спрямованих на забезпечення ефективності оновлення умов життєдіяльності суспільства;

– ідеї розмежування державного управління в умовах модернізації та модернізації державного управління, під якою розуміється цілеспрямоване, оперативне та систематичне приведення методів управлінської діяльності у відповідність із глобальними викликами сучасності та потребами розвитку держави. На підставі цього виокремлено її основні функції (розвиток людського потенціалу; попередження та вирішення соціальних конфліктів; подолання напруги у суспільстві) державного управління в умовах модернізації;

– дослідження специфіки модернізаційних процесів в Україні та механізмів управління ними, що дозволило розкрити державно-управлінські засоби, які б забезпечували інноваційний розвиток держави в сучасних умовах суспільного розвитку, серед яких: на рівні політичних інститутів – посилення взаємодії представницьких органів влади з інститутами громадянського суспільства; на рівні відносин між органами влади та громадянським суспільством – забезпечення підвищення відкритості та прозорості органів

державної влади; на рівні політичної культури – подолання патерналістського ставлення громадян до влади;

– підхід до оптимізації модернізаційних процесів в Україні, на підставі чого розмежовано поняття *оптимізація модернізаційних процесів* (один із найкращих варіантів організації процесів модернізації у різних сферах суспільного життя України, що відповідає її стратегічним завданням розвитку; процес вибору найкращого варіанту щодо реалізації відповідних модернізаційних проектів і процес приведення системи у найкращий стан) та *оптимальне управління модернізаційним процесом* (дозволяє досягти бажаного результату найкращим чином відповідно до критеріїв оптимізації);

– конкретизація змісту інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами в Україні, яка стосується структурно-функціональної раціоналізації діяльності органів державної влади у напрямі активізації модернізаційних процесів в Україні, що передбачає раціональну інтеграцію органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянським суспільством та бізнес-сектором у напрямі реалізації відповідних модернізаційних проектів, шляхом створення матричних структур в органах державної влади, які б інтегровано здійснювали процесне та проектне управління модернізаційними процесами.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці теоретико-методологічних і практико-прикладних положень, оформлених у конкретні пропозиції, які можуть бути реалізовані і складуть основу оптимізації системи державного управління модернізаційними процесами України в сучасних умовах суспільного розвитку.

Окремі положення дисертаційного дослідження використані:

– Чернігівською обласною радою при забезпеченні механізмів реалізації та обласному рівні соціальних ініціатив Президента України, Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», Стратегії соціально-економічного розвитку Чернігівської області на період до 2015 року, зокрема, для урахування закономірностей та підвищення результативності управління територіальним розвитком (довідка від 10 жовтня 2013 р. № 01-05/907);

– Чернігівським центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій при проведенні публічних громадських обговорень, розробці модулів професійної програми підвищення кваліфікації державних службовців, професійної програми підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад та професійної програми підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, розробки навчально-методичного забезпечення відповідних модулів (довідка від 1 жовтня 2013 р. № 01-02/47);

– Національною академією державного управління при Президентові України у процесі теоретико-методологічного обґрунтування механізмів оптимізації державного управління модернізаційними процесами, при

виконанні науково-дослідної роботи «Філософія державного управління» та «Державна кадрова політика як інструмент суспільного розвитку» (довідка від 22 грудня 2017р. № 55).

Розроблені теоретико-практичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані в дослідженнях, програмах та проектах відповідних органів державної влади, науково-дослідних інститутах, навчальних закладах та структурах підвищення кваліфікації щодо питань оптимізації державного управління модернізаційними процесами.

Запропоновані теоретичні положення та практичні рекомендації можуть також становити основу оптимізації системи державного управління модернізаційними процесами України на сучасному етапі суспільного розвитку.

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, які характеризуються новизною і становлять цінність для розвитку науки державного управління, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження були презентовані та обговорені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Галузь науки «Державне управління: історія, теорія, впровадження» (Київ, 2010 р.); «Інновації у державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики» (Київ, 2011); «Модернізація системи державного управління: теорія та практика» (Львів, 2012 р.).

Дисертація обговорювалась та набула схвалення на засіданні кафедри державної служби та кадрової політики Національної академії державного управління при Президентові України.

Публікації. Наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано в 10-ти наукових працях, у тому числі в семи статтях, опублікованих у фахових виданнях з державного управління.

Структура дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Її основний текст викладено на 174 сторінках, загальний обсяг становить 203 сторінки і включає 250 найменувань використаних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, ступінь її наукової розробленості, сформульовано мету та визначено завдання, об'єкт і предмет дослідження, наведено ступінь наукової новизни одержаних результатів, їх теоретичне та практичне значення, подано дані щодо апробації дисертації та публікацій, які підтверджують результати дослідження.

У **першому розділі** – «*Теоретико-методологічні засади дослідження державного управління в умовах модернізації*» здійснено аналіз сучасних дослідницьких підходів до державного управління в умовах модернізації, розкрито сутність, основні концепції модернізації та її впливу на систему державного управління, охарактеризовано особливості становлення вітчизняної моделі державного управління модернізаційними процесами.

Класифіковано основні принципи (гнучке поєднання різних управлінських методів; висока соціальна ефективність та результативність управлінської діяльності на основі розвитку зворотних зв'язків; розвиток взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства шляхом демократизації політичної системи; вдосконалення взаємодії державних, регіональних та муніципальних органів шляхом децентралізації управлінської діяльності та розвитку самостійних низових ланок управління; розвиток державно-приватного партнерства) та критерії (розвиток людського потенціалу, вдосконалення методів державного управління, законодавчих основ діяльності, кадрового потенціалу, нових інформаційних, мережевих, соціальних та гуманітарних технологій, формування та поглиблення соціального партнерства і співдружності, підвищення рівня громадянської та соціальної відповідальності) функціонування державного управління в умовах модернізації.

Сформульовано авторське розуміння модернізації як мікропроцесу, що характеризує перехід суспільного устрою від одного стану розвитку до іншого, передбачаючи цілеспрямовану зміну інституційних сфер суспільства (політичної, економічної, соціальної та культурної) з метою забезпечення технологічного прориву; лібералізація системи управління, яка веде до мінімізації впливу держави на різні сфери суспільства, подолання адміністративних бар'єрів, заміни вертикалі влади ефективною управлінською горизонталлю, що сприяє посиленню мобілізаційних начал системи державного управління, підвищенню відповідальності управлінського апарату та захисту національного суверенітету.

Розмежовано розуміння державного управління в умовах модернізації та модернізації державного управління, під якою розуміється цілеспрямоване, оперативне та систематичне приведення методів управлінської діяльності у відповідність з глобальними викликами сучасності та потребами розвитку держави. На підставі цього виокремлено основні функції (розвиток людського потенціалу, попередження та вирішення соціальних конфліктів, подолання напруги в суспільстві) державного управління в умовах модернізації.

Розроблено нову модель (інструмент забезпечення стабільного розвитку сучасного суспільства шляхом формування необхідних умов для створення, впровадження та просування інновацій у різних сферах соціально-економічного та соціально-культурного розвитку на основі збереження традицій та цінностей, які консолідують соціум, що дозволяє віднайти оптимальне співвідношення різних методів та засобів управлінського впливу шляхом застосування гуманітарних, інформаційних та соціальних технологій) державного управління в умовах модернізації.

Проаналізовано особливості (етнонаціональні, внутрішньополітичні та геополітичні фактори розвитку України, які зумовлюють потребу запровадження модернізаційної політики, соціально-політичні та культурні традиції, які визначають своєрідний код оптимізаційного перетворення всіх сфер суспільного життя) становлення вітчизняної моделі державного

управління модернізаційними процесами, головним завданням якої є структурне оновлення державно-управлінської системи, формування ефективної політичної структури суспільства, якомога більше адаптованої до нових потреб суспільства та конкретно-історичних умов сучасної суспільно-політичної ситуації.

Визначено зміст *державного управління модернізаційними процесами* як цілепокладальний, організуючий та регулюючий вплив держави на відповідні інституційні структури, які володіють функціональним потенціалом із забезпечення модернізації відповідних сфер суспільного розвитку шляхом розробки, обговорення, прийняття та реалізації державно-управлінських рішень, спрямованих на забезпечення ефективності оновлення умов життєдіяльності суспільства.

У **другому розділі** – *«Основні механізми державного управління модернізаційними процесами: зарубіжний та вітчизняний досвід»* розкрито специфіку модернізаційних процесів в Україні та механізми державного управління ними, наведено основні моделі модернізації державного управління та механізми їх реалізації, ідентифіковано ризики модернізаційних процесів та державно-управлінські механізми їх подолання, проаналізовано міжнародний досвід державного управління модернізаційними процесами та механізми його адаптації в Україні.

Доведено, що відставання модернізаційних процесів в Україні обумовлено низкою факторів, серед яких: стратегічно нелегітимований посттрансформаційний період, слабка модернізаційна роль національної еліти в різних сферах суспільного життя, геостратегічно не структурована зовнішня політика, неефективність політичної та економічної систем, через що в Україні й досі залишається складним алгоритм вибору і схвалення національних проектів від внесення та затвердження пропозицій щодо складання техніко-економічних обґрунтувань, формування проектної групи для пошуку приватних інвесторів і залучення відповідного бюджетного інвестування.

Наголошено, що важливим механізмом реалізації національних проектів в Україні має виступати державно-приватне партнерство, яке забезпечує інституційну підтримку участі приватного інвестора в реалізації суспільних національних проектів; прозору діяльність органів державної влади щодо обґрунтування перспектив співробітництва; заснування єдиних підходів до реалізації партнерства – витрат, доходів і ризиків, що сприятиме стратегічному розвитку України.

Охарактеризовано модернізацію державного управління як системну інституціональну інновацію, у процесі запровадження якої органи державної влади набувають здатності вирішення суперечності між необхідністю забезпечити координацію та вимогами інституціональної автономії, між ефективністю та підзвітністю діяльності державних організацій, між інституціональними змінами та спадкоємністю.

Ідентифіковано фактори, які впливають на вибір моделі модернізації державного управління: *екзогенні*, які забезпечують певну рівновагу у

відносинах між державою та суспільством (уособлюють ставлення громадян до держави, та з іншого боку – здатність держави успішно виконувати доручені їй суспільством функції), та *ендогенні*, пов'язані з інтересами політичних еліт (включають невдоволення громадян аморфністю держави виконувати функціональні зобов'язання), які визначають майбутній сценарій реформ у сфері державного управління.

Виокремлено основні моделі (*раціональної бюрократії, нового управління, мережева*) модернізації державного управління, які слугують основою для реалізації новітньої парадигми розвитку держави в сучасному світі, класифіковано основні ризики (проблеми колії («path-dependence»), ризики неопатрімоніалізму, виникнення гібридних форм нових інституціональних структур в органах державної влади, які «проектуються» на основі зарубіжних зразків і які досить часто можуть суперечити функціональному потенціалу, традиційним формальним інституціям, ризики модернізаційних процесів, зумовлені інституціональними реформами) модернізаційних процесів у сфері державного управління. Виходячи із цього розроблено державно-управлінські механізми подолання ризиків (прогностичні методики досягнення бажаного трансформаційного ефекту, механізм мобілізаційно-розподільчої здатності державного управління, інтегрований механізм забезпечення балансу ефективності та справедливості в умовах інституціональних прийомів оптимізації державної політики, формування модернізаційного потенціалу державного управління, проектно-процесний механізм державного управління) модернізаційних процесів у сфері державного управління.

Проаналізовано міжнародний досвід державного управління модернізаційними процесами, який успішно адаптований у світовій практиці, і на підставі цього вироблені параметри його адаптації до вітчизняної системи державного управління.

Акцентовано увагу на досвіді: *Японії* (країна, яка одна із перших серед азійських держав перейшла на умови капіталістичного господарювання за англо-саксонською моделлю, демонструючи власний варіант модернізації – зі збереженням елементів традиційного суспільства, провела адміністративну реформу, модернізувавши всі сфери суспільного життя), *Китаю* (де досить швидко вдалося реалізувати відповідні модернізаційні моделі, які забезпечили високий рівень результативності в управлінні модернізаційними процесами, забезпечивши глибокі трансформаційні зміни, які слугували поступовому переходу від крайньо централізованої політичної системи до відкритості та конкурентності суспільства, що створило умови для підвищення соціальної мобільності, утвердження потужного антикризового потенціалу, шляхом запровадження новітніх індикаторів оцінки якості життя громадян, підвищення відкритості адміністративної діяльності), *Росії* (де було проведено реформування різних соціальних інститутів, на які покладалась модернізаційно-реформаційна функція, запровадження громадсько-державного партнерства, залучення коштів бізнесу та недержавних фінансових фондів до реалізації

відповідних модернізаційних проектів, відпрацювання механізмів побудови нової функціонально-орієнтованої та клієнтоорієнтованої національної моделі обслуговування громадян, створення сприятливого інвестиційного клімату у всіх сферах суспільного життя, зниження адміністративних бар'єрів та організаційних ризиків; побудова ефективної системи підготовки кваліфікованих кадрів, створення системи ефективного соціального менеджменту). На підставі чого розроблено відповідні механізми його адаптації у вітчизняній модернізаційній практиці державного управління.

У **третьому розділі** – «*Механізми оптимізації державного управління модернізаційними процесами в Україні*» систематизовані основні підходи до оптимізації модернізаційних процесів в Україні, розроблені оптимізаційні механізми державного управління процесом реалізації національних проектів в Україні, конкретизований зміст інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами в Україні.

Розмежовано поняття *оптимізація модернізаційних процесів* (один із найкращих варіантів організації процесів модернізації у різних сферах суспільного життя України, що відповідає її стратегічним завданням розвитку; процес вибору найкращого варіанту щодо реалізації відповідних модернізаційних проектів і процес приведення системи у найкращий стан) та *оптимальне управління модернізаційним процесом* (дозволяє досягти бажаного результату найкращим чином відповідно до критеріїв оптимізації – наприклад, реалізувати мету управління за найменший час із максимальним ефектом).

Охарактеризовано стратегічну роль публічної адміністрації як оптимізаційної інституції забезпечення динамічного розвитку модернізаційних процесів і як публічно-правовий інститут реалізації функцій держави, який забезпечує інтегроване поєднання діяльності державних, недержавних та приватних інституцій, сприяє задоволенню потреб громадян і є активним суб'єктом вироблення й реалізації державної політики у сфері модернізації основних сфер суспільного життя.

У контексті розроблення підходів до оптимізації управління модернізаційними процесами в Україні охарактеризовано типи модернізації: *технократичний* (відзначається еволюційністю, безперервністю пристосування політичних інститутів до соціально-економічних трансформацій) *ідеократичний* (пов'язаний із пануванням однієї ідеї, яка визначає мету, завдання та методи діяльності суспільства), *харизматичний* (пов'язується з наявністю національного лідера, що самостійно визначає мету та зміст перетворення), *трансформаційний* (забезпечує прискорення модернізації на етапі трансформації суспільства, що сприяє реорганізації бізнес-процесів), *інтеграційний* (орієнтація на об'єднання інтересів громадян, партнерство держави, приватного сектора та громадян), які впливають на оптимізаційну формулу її розвитку.

Конкретизовано поняття національних проектів як стратегічно-модернізаційної програми кардинальних реформ, яка дозволяє державі оптимально відреагувати на відповідні суспільні виклики і покликана

забезпечити оптимізацію модернізаційних параметрів розвитку основних сфер суспільного життя шляхом забезпечення відповідності регіональних та галузевих антикризових програм загальнонаціональним цілям соціально-економічного розвитку, реалізації курсу на концентрацію бюджетних і адміністративних ресурсів з метою підвищення якості життя громадян; раціонального перерозподілу національних ресурсів; курсом на інвестиції в людину, розроблено *критерії* (системність впливу на економіку, довгостроковість реалізації та тривалість досягнутого ефекту, соціальна резонансність, орієнтованість на модернізацію економічної, соціальної, правової систем, сприяння капіталізації та використанню вітчизняного ресурсу, наявність широких можливостей інтеграції зусиль держави і бізнесу) відбору національних проектів, які б забезпечили модернізацію основних сфер суспільного життя.

Визначено оптимізаційні механізми (стратегічно-проектний, тактично-прогностичний, технократично-інструментальний, автономно-координаційний, програмно-інституціональний, інституційно-правовий, організаційно-економічний) реалізації національних проектів в Україні; ідентифіковано фактори (відсутність чіткого зв'язку між державним та бюджетним плануванням у напрямі реалізації інвестиційних проектів; недостатність гарантій отримання передбаченого ДЦП необхідного фінансування з державного бюджету; відмінності в пропорціях різних джерел фінансування; одночасна реалізація великої кількості національних проектів, що знижує результативність модернізаційних процесів у відповідних сферах суспільного життя), які необхідно враховувати при розробленні та запровадженні оптимізаційних механізмів реалізації національних проектів.

Визначено зміст інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами, яка стосується структурно-функціональної раціоналізації діяльності органів державної влади у напрямі активізації модернізаційних процесів в Україні і передбачає раціональну інтеграцію органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянським суспільством та бізнес-сектором у напрямі реалізації відповідних модернізаційних проектів (у сферах науки, освіти, технологій та культури).

Доведено, що запровадження інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами передбачає створення матричних структур в органах державної влади, які б інтегровано здійснювали процесне та проектне управління модернізаційними процесами, що зумовлює доцільність створення сучасних інституціональних моделей інтеграції органів державної влади, освітніх, наукових та бізнесових структур, здатних забезпечити необхідний модернізаційний ефект. Її основними суб'єктами формування та реалізації є *інтегровані інноваційні структури* (сукупність взаємопов'язаних одиниць (сукупних складових), які виступають у ролі єдиного інституціонального фактору здійснення організаційних змін, що забезпечують модернізацію відповідних сфер суспільного життя і мають взяти на себе реалізацію функції коригуючого впливу на відповідні процеси реалізації

модернізаційних проєктів з урахуванням зворотного зв'язку із суспільством. Основними функціями інтегрованої інноваційної політики управління мають бути: *реконструкція, модернізація та інноваційне переоснащення*, а механізмом – створення інтегрованої системи взаємодії держави, науки та бізнесу як інструменту інноваційного розвитку.

На підставі аналізу державного управління модернізаційними процесами в Україні виявлені відповідні *дефекти*, які перешкоджають побудові ефективної інноваційної інфраструктури як головного інструменту модернізації, а саме: нерозвинені відносини між суб'єктами інноваційної діяльності; значний розрив між модернізаційними потребами певної сфери суспільного життя та інноваційними продуктами, представленими профільними інфраструктурами; низький рівень врегулювання державою питань щодо створення інтегрованих інноваційних структур, здатних забезпечити належний модернізаційний ефект.

ВИСНОВКИ

У межах даного дисертаційного дослідження розроблено авторський підхід до обґрунтування механізмів оптимізації державного управління модернізаційними процесами і, відповідно, сформульовано основні положення, які розкривають зміст реалізації поставленої дослідницької мети.

1. Здійснено аналіз теоретико-методологічних засад дослідження державного управління в умовах модернізації, що дозволило розкрити його специфіку через основні атрибути (конкурентна демократія, ринкова економіка, держава всезагального добробуту, роздержавлення соціальної сфери, формування ринку соціальних послуг, висока соціальна ефективність та результативність управлінської діяльності, прагнення до нововведень та зорієнтованість на суспільні інтереси) та критерії (посилення соціальної довіри, формування та поглиблення соціального партнерства і співдружності, підвищення рівня громадянської та соціальної відповідальності), яким воно має відповідати у нових умовах суспільної життєдіяльності. А також модернізаційні цінності (справедливість, добробут, рівноправність, паритетність, свобода в розвитку кожного громадянина), які мають забезпечити ефективність його функціонування.

Розроблено нову теоретичну модель державного управління в умовах модернізації (інструмент забезпечення стабільного розвитку сучасного суспільства, впровадження та просування інновацій у різних сферах соціально-економічного та соціально-культурного розвитку на основі збереження традицій та цінностей), виокремлено її основні складові (розвиток соціального капіталу та людського потенціалу, попередження гострих соціальних конфліктів та критичних ситуацій у різних сферах соціальної практики модернізації, вдосконалення методів державного управління, законодавчих основ діяльності, кадрового потенціалу, нових інформаційних, соціальних та гуманітарних технологій).

Розмежовано розуміння державного управління в умовах модернізації та модернізації державного управління, під якою розуміється цілеспрямоване, оперативне та систематичне приведення методів управлінської діяльності у відповідність з глобальними викликами сучасності та потребами розвитку держави. На підставі цього виокремлені основні функції (розвиток людського потенціалу, попередження та вирішення соціальних конфліктів, подолання напруги у суспільстві) державного управління в умовах модернізації.

2. Розкрито сутність та систематизовано основні концепції (лінійна – однонаправлена, парціальна – часткова, теорія багатолінійності) модернізації та її вплив на систему державного управління. На основі цього охарактеризовані її основні аспекти (вестернізації; модернізації під зовнішньою опікою; модернізації у формі системного залучення). Сформульовано авторське розуміння модернізації як мікропроцесу, що характеризує перехід суспільного устрою від одного стану розвитку до іншого, що передбачає цілеспрямовану зміну інституційних сфер суспільства (політичної, економічної, соціальної та культурної підсистем) з метою забезпечення технологічного прориву та лібералізації системи управління, яка мінімізує вплив держави на різні сфери суспільства, долає адміністративні бар'єри, замінює вертикалі влади ефективною управлінською горизонталлю, посилює мобілізаційні начала системи державного управління, підвищує відповідальність управлінського апарату та захист національного суверенітету.

3. Досліджено особливості (етнонаціональні, внутрішньополітичні та геополітичні фактори розвитку України, які зумовлюють потребу запровадження модернізаційної політики, соціально-політичні та культурні традиції, які визначають своєрідний код оптимізаційного перетворення всіх сфер суспільного життя) становлення вітчизняної моделі державного управління модернізаційними процесами. Розкрито специфіку (структурне оновлення державно-управлінської системи, формування ефективної політичної структури суспільства, найбільш адаптованої до нових потреб та конкретно-історичних умов сучасної суспільно-політичної ситуації) модернізаційних процесів в Україні.

Визначено зміст державного управління модернізаційними процесами як цілепокладальний, організуючий та регулюючий вплив держави на відповідні інституційні структури, що володіють функціональним потенціалом із забезпечення модернізації відповідних сфер суспільного розвитку шляхом розробки, обговорення, прийняття та реалізації державно-управлінських рішень, спрямованих на ефективне оновлення умов життєдіяльності суспільства.

4. Обґрунтовано зміст модернізації державного управління (системна інституціональна інновація, у процесі запровадження якої органи державної влади набувають здатності вирішувати суперечності між необхідністю забезпечити координацію та вимогами інституціональної автономії, між ефективністю та підзвітністю діяльності державних організацій, між інституціональними змінами та спадкоємністю). Отже, основні моделі

модернізації, які слугують підвалиною для реалізації нової парадигми розвитку держави у сучасному світі: *раціональна бюрократія* (система правових норм та соціальних структур, що регулюють професійну діяльність посадових осіб органів державної влади, та їх відповідність функціональним обов'язкам), *модель нового державного управління* (відображає нові тенденції та форми взаємодії держави та суспільства, бізнесу, некомерційних організацій та органів державної влади як єдиного управлінського механізму, покликаного забезпечити ефективність та стабільність суспільної життєдіяльності), *мережева модель державного управління* (закладає мережеві принципи налагодження міжорганізаційних та міжособистісних зв'язків і базується на аналізі комунікативних процесів як необхідної складової демократичної практики функціонування сучасної держави).

5. Класифіковано основні ризики: інституціональна трансформація, ризики неопатрімоніалізму (низький рівень раціонально-бюрократичної трансформації, інституціональна нестабільність як результат неефективної трансформації інститутів державного управління), ризики модернізаційних процесів (зумовлені інституціональними реформами, трансформаційний потенціал яких не дозволяє системі державного управління мобільно адаптуватись до нових умов функціонування); розроблено державно-управлінські механізми (прогностичні методики досягнення бажаного трансформаційного ефекту, механізм мобілізаційно-розподільчої здатності державного управління, інтегрований механізм забезпечення балансу ефективності та справедливості, формування модернізаційного потенціалу державного управління, проектно-процесний механізм державного управління) подолання цих ризиків.

6. Проаналізовано міжнародний досвід державного управління модернізаційними процесами, який успішно адаптований у світовій практиці і на підставі якого вироблені механізми його адаптації до вітчизняної системи державного управління. Акцентовано увагу на досвіді *Японії* (державна, яка продемонструвала власний варіант модернізації зі збереженням елементів традиційного суспільства, провела адміністративну реформу, модернізувавши всі сфери суспільного життя), *Китаю* (здобув високий рівень результативності в управлінні модернізаційними процесами, забезпечивши глибокі трансформаційні зміни, які слугували поступовому переходу від крайньо централізованої політичної системи до відкритості та конкурентності суспільства, що сприяло утворенню потужного антикризового потенціалу, запровадженню новітніх індикаторів оцінки якості життя громадян, підвищенню відкритості адміністративної діяльності), *Росії* (технологія запровадження модернізації, яка передбачає запровадження громадсько-державного партнерства, залучення коштів бізнесу та недержавних фінансових фондів до реалізації відповідних модернізаційних проектів, відпрацювання механізмів побудови нової функціонально-орієнтованої та клієнтоорієнтованої національної моделі обслуговування громадян, побудову ефективної системи

підготовки кваліфікованих кадрів, реформування органів державної влади та створення системи ефективного соціального менеджменту).

7. Розроблено основні підходи до оптимізації модернізаційних процесів в Україні. На підставі цього розмежовано поняття: *оптимізація модернізаційних процесів* (один із найкращих варіантів організації процесів модернізації у різних сферах суспільного життя України, що відповідає її стратегічним завданням розвитку; процес вибору найкращого варіанту щодо реалізації відповідних модернізаційних проектів і процес приведення системи у найкращий стан) та *оптимальне управління модернізаційним процесом* (дозволяє досягти бажаного результату найкращим чином відповідно до критеріїв оптимізації).

При розробленні підходів до оптимізації управління модернізаційними процесами в Україні охарактеризовані типи модернізації: *технократичний* (відзначається еволюційністю, безперервністю пристосування політичних інститутів до соціально-економічних трансформацій), *ідеократичний* (пов'язаний із пануванням однієї ідеї, яка визначає мету, завдання та методи діяльності суспільства), *харизматичний* (пов'язується з наявністю національного лідера, що самостійно визначає мету та зміст перетворення), *трансформаційний* (забезпечує прискорення модернізації на етапі трансформації суспільства, що сприяє реорганізації бізнес-процесів); *інтеграційний* (орієнтація на об'єднання інтересів громадян, партнерство держави, приватного сектора та громадян), які впливають на оптимізаційну формулу її розвитку.

8. Конкретизовано зміст інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами в Україні, яка стосується структурно-функціональної раціоналізації діяльності органів державної влади у напрямі активізації модернізаційних процесів і передбачає раціональну інтеграцію органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянським суспільством та бізнес-сектором у напрямі реалізації відповідних модернізаційних проектів (у сферах науки, освіти, технологій та культури).

Доведено, що запровадження інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами передбачає створення матричних структур в органах державної влади, які б інтегровано здійснювали процесне та проектне управління модернізаційними процесами, що зумовлює доцільність створення сучасних інституціональних моделей інтеграції органів державної влади, освітніх, наукових та бізнесових структур, здатних забезпечити необхідний модернізаційний ефект. На підставі цього вона має бути спрямована на розроблення та запровадження стратегії модернізації в Україні шляхом забезпечення інноваційно-технологічного прориву до 2020–2025 рр.

Основним суб'єктом формування та реалізації інтегрованої інноваційної політики мають виступати *інтегровані інноваційні структури* (сукупність взаємопов'язаних одиниць (сукупних складових)), що виступають у ролі єдиного інституціонального фактору здійснення організаційних змін, які забезпечують модернізацію відповідних сфер суспільного життя, і які мають взяти на себе реалізацію функції коригуючого впливу на відповідні процеси

реалізації модернізаційних проектів з урахуванням зворотного зв'язку із суспільством. Їх основними функціями мають бути: *реконструкція*, *модернізація* та *інноваційне переоснащення*, а механізмами – створення інтегрованої системи взаємодії держави, науки та бізнесу як інструменту інноваційного розвитку.

Доведено, що технологічних правил досягнення оптимізаційного модернізаційного ефекту практично не існує. Кожна держава розробляє свої принципи, технології, критерії державного управління модернізаційними процесами, однак уніфікованою особливістю досягнення інноваційно-технологічного прориву є забезпечення динамічного інноваційно-технологічного розвитку шляхом використання власного науково-технічного потенціалу та залучення високотехнологічних інновацій ззовні.

Отримані наукові результати у контексті даного дисертаційного дослідження дозволили запропонувати окремі практичні рекомендації для органів державної влади України:

1. Кабінет Міністрів України має забезпечити реалізацію механізму розроблення та реалізації інтегрованої інноваційної політики у даній сфері шляхом становлення демократичної, соціально орієнтованої держави, яка б характеризувалась потужною інноваційною економікою, здатною забезпечити високий рівень життя громадян з урахуванням відповідних пріоритетів: ефективної соціальної політики, спрямованої на забезпечення розвитку людського потенціалу; запровадження узгоджено оптимальних форм взаємодії держави, бізнесу та суспільства щодо реалізації певних національних проектів у різних сферах суспільного життя; забезпечення ефективності функціонування державно-управлінських інститутів, що детерміновано забезпечить покращення інвестиційного клімату в державі.

2. *Кабінет Міністрів України* у контексті реалізації інтегрованої інноваційної політики управління модернізаційними процесами має ініціювати розроблення «*Стратегії інтегрованої модернізації*». З цією метою в Кабінеті Міністрів України доцільно створити спеціальний Департамент модернізаційної політики, до функціональних повноважень якого б входило створення інституціональної системи вироблення та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку (системи інтерактивного управління модернізаційним розвитком України). Така інституційна структура має об'єднати роз'єднані функціонуючі інституції, які покликані забезпечити модернізаційний розвиток України, здійснюючи їх координацію та орієнтуючи їх на реалізації окремих національних проектів.

Департаментом модернізаційної політики повинен бути розроблений технологічний варіант урядової стратегії «Інноваційно-модернізаційна Україна – 2020». Її основними пріоритетами мають виступати:

- нарощення людського потенціалу у сферах науки, освіти, технологій та інновацій як важливих критеріїв реалізації модернізаційних проектів;

- стимулювання інноваційної активності бізнесу щодо реалізації відповідних модернізаційних проєктів;
- формування сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату як основного засобу активізації модернізаційних процесів;
- запровадження новітньої методології сталого розвитку сектору розробок та досліджень у сфері активізації інноваційно-модернізаційних процесів в Україні;
- сприяння інтеграції України у глобальні процеси створення та реалізації інновацій у різних сферах суспільного життя.

Реалізація цих пріоритетів забезпечить досягнення стратегічних цілей щодо оптимізації модернізаційних процесів у розвитку України. Це мінімізує інноваційні ризики її розвитку та скоротить процеси реалізації модернізації у різних сферах суспільного життя. Держава у такій модернізаційній моделі повинна відігравати активну роль щодо модернізації науки, здатної здійснити інноваційний прорив, який забезпечить Україні лідируючі позиції у світі.

3. Кабінет Міністрів України задля оптимізації та раціоналізації процесів розроблення та оновлення основних пріоритетів стратегії «*Інноваційно-модернізаційна Україна – 2020*» має залучити відповідні інституційні структури, серед яких: Національна академія державного управління при Президентові України, Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України, Інститут економіки та прогнозування НАН України, Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України. Ці інституції мають виступити розробниками Нової моделі модернізації України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Шпак О.А. Державне управління в умовах модернізації: аналіз сучасних дослідницьких підходів / О.А. Шпак // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ. – 2013. – Вип. 35. – С. 86–94.

2. Шпак О.А. Модернізація та її вплив на систему державного управління: сутність та основні концепції [Електронний ресурс] / О.А. Шпак // Демократичне врядування : електрон. наук. фах. вид. ЛРІДУ НАДУ. – 2013. – Вип. 11. – Режим доступу : http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik11/fail/Shpak.pdf. – Назва з екрана.

3. Шпак О.А. Модернізація у контексті сучасних дослідницьких підходів: теоретико-методологічний аналіз / О.А. Шпак // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ. – 2013. – Вип. 36. – С. 120–126.

4. Шпак О.А. Становлення вітчизняної моделі державного управління модернізаційними процесами [Електронний ресурс] / О.А. Шпак // Теоретичні та прикладні питання державотворення : електрон. наук. фах. вид. ОРІДУ НАДУ. – 2013. – Вип. 13. – С. 246–262.

5. Шпак О.А. Міжнародний досвід державного управління модернізаційними процесами / О.А. Шпак // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2013. – № 4 (56). – С. 146–150.

6. Шпак О.А. Государственное управление модернизационными процессами в Украине / О.А. Шпак // Вестник МГИМО. Экономика и политология. – 2013. – № 4. – С. 118–124.

7. Шпак О.А. Інтегрована інноваційна політика управління модернізаційними процесами в Україні [Електронний ресурс] / О.А. Шпак // Державне управління : удосконалення та розвиток : електрон. наук. фах. вид. Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. – 2016. – Вип. 8. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=995> – Назва з екрана.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

8. Шпак О.А. Політико-правові проблеми управління модернізаційними процесами в Україні / О.А. Шпак // Модернізація системи державного управління: теорія та практика: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 5 квітня 2013 року: у 2 ч. (Ч. 1) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева; ЛРІДУ НАДУ; Ін-т держ. упр. поліції та права Землі Мекленбург – Передня Померанія; Орловська філія Рос. акад. нар. Господар. і держ. сл. при Президентові РФ. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2013. – 520 с. – С. 232–235.

9. Шпак О.А. Пріоритети модернізаційної політики України в умовах європейської інтеграції / О.А. Шпак // Зб. матеріалів по європейській інтеграції. – Одеса, 2013. – С. 74–80.

10. Шпак О.А. Становлення вітчизняної моделі державного управління модернізаційними процесами з урахуванням європейських стандартів / О.А. Шпак // Державне управління та місцеве самоврядування: тези наук. конгресу, Харків, 21–22 березня 2013. : у 2 т. / Харків. регіон. Ін-т держ. упр. при Президентові України. – Х., 2013. – Т. 1. – С. 74–80.

АНОТАЦІЯ

Шпак О.А. Державне управління модернізаційними процесами в Україні. Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Національна академія державного управління при Президентові України. – Київ, 2017.

У дисертаційній роботі обґрунтовані особливості функціонування державного управління в умовах модернізації, що дозволило розкрити його специфіку через основні її атрибути, критерії, модернізаційні цінності, які

мають забезпечити ефективність його функціонування. Сформульовано авторське розуміння модернізації як мікропроцесу, що характеризує перехід суспільного устрою від одного стану розвитку до іншого, що передбачає цілеспрямовану зміну інституційних сфер суспільства з метою забезпечення технологічного прориву та лібералізації системи управління, подолання адміністративних бар'єрів, заміни вертикалі влади ефективною управлінською горизонталлю, посилення мобілізаційних начал системи державного управління, підвищення відповідальності управлінського апарату та захисту національного суверенітету.

Запропоновано дослідницький підхід до розуміння державного управління модернізаційними процесами як цілепокладальний, організуючий та регулюючий вплив держави на відповідні інституційні структури, які володіють функціональним потенціалом із забезпечення модернізації відповідних сфер суспільного розвитку шляхом розробки, обговорення, прийняття та реалізації державно-управлінських рішень, спрямованих на забезпечення ефективності оновлення умов життєдіяльності суспільства.

Ключові слова: модернізація, модернізаційні процеси, модернізаційні цінності, модернізаційна стратегія, модернізаційний прорив, модернізаційні ризики, модернізаційний розвиток держави, модернізація державного управління, публічна адміністрація, оптимізаційні інституції, оптимізація модернізаційних процесів, оптимальне управління модернізаційним процесом, інтегрована інноваційна політика, матричні структури органів державної влади.

ANNOTATION

Shpak O.A. The government modernization process in Ukraine. Manuscript.

Dissertation for the degree of Ph.D. in Public Administration, specialty 25.00.02 mechanisms of governance. – Institute of training of the State Employment Service of Ukraine. – Kyiv, 2017.

The thesis grounded features of the functioning of public administration in terms of modernization, which has revealed its specificity through its main attributes, criteria and values of modernization, which should ensure the effectiveness of its operations. Gives the authors' understanding of modernization as a microprocessor, which characterizes the transition of the social system from one state to another development that involves purposeful change institutional sectors of society to ensure technological breakthroughs, and the liberalization of the system of governance overcome administrative barriers, replacement power vertical horizontal effective management, enhance mobilization principles of public administration, increasing the responsibility of the administrative apparatus and the protection of national sovereignty.

A research approach to understanding public administration modernization process as, organizing and regulating influence of the state on the institutional structures that have the potential to provide functional upgrade respective spheres of

social development, by developing, discussion, adoption and implementation of managerial decisions to ensure efficiency updated conditions of society.

The characteristic of the strategic role of public administration institutions like the optimization of the dynamic processes of modernization and as a public law institution of state functions , which helps meet the needs of citizens, is an active player in developing and implementing state policy in the field of modernization of the main areas of social life. A new theoretical model of governance in terms of modernization, singled out its basic components, delimited understanding of government in upgrading and modernizing public administration. Improved approach to the concept of reasonable modernization of public administration , determined its basic models, which serve as the basis for a new paradigm of development of the state in the modern world . Substantiates the notion of modernization processes optimization as a tool to bring governance in the best condition of his organic operation, thus achieving its organizational goals is the least amount of time, effort, money, staff involvement and others.

The classification of the main risks of modernization processes, whereby developed state-management mechanisms to overcome them. Characterize the specificity of modernization processes in Ukraine and management mechanisms , thus reveal features of the formation of the democratic institutions and state-management tools that would provide innovative development in modern conditions of social development. Systematized the basic concepts of modernization and its impact on the system of governance based on that described its main aspects, reasonably peculiarities of the national model of public administration modernization process. Developed author's approach to optimization of modernization processes in Ukraine on the basis of the delineated concept of modernization processes optimization and optimal control of the modernization process. Concretized content integrated innovation policy management modernization process in Ukraine concerning the structural and functional rationalization of public authorities towards intensification of modernization processes in Ukraine, providing a rational integration of state and local governments and civil society and the business sector in the implementation of appropriate modernization projects by creating a matrix structures in government to be integrated carried process and project management modernization process .

Key words: modernization, modernization processes, modernization values, modernization strategy, modernization breakthrough modernization risks, development of state modernization, the modernization of public administration, public administration, institutions optimization, optimization of modernization processes, optimal control of the modernization process, integrated innovation policy, matrix structure of government.

Підписано до друку 28.11.2017.
Формат 148x210 мм. Обл.-вид.арк. 1,41.
Тираж 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004.

Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів державної
служби зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536-14-85.